

दुष्काळी कालावधीकरीता आवश्यक उपाययोजना
करण्याचे निर्णय घेण्याचे अधिकार मंत्रिमंडळ
उपसमितीस प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : टंचाई -२०१४ / प्र.क्र. २३३/ म-७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: ५ डिसेंबर, २०१८

वाचा -

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, समक्रमांक, दिनांक २७.११.२०१४
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस - २०१२/ प्र.क्र.१५७/ म-३,
दिनांक ३०.०१.२०१४
- ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस - २०१५/ प्र.क्र.४०/ म-३,
दिनांक १३.०५.२०१५
- ४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, समक्रमांक, दिनांक १३.०६.२०१८

प्रस्तावना -

नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित होणा-या आपद्ग्रस्त व्यक्तींना द्यावयाच्या मदतीचे दर व निकष संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये सन २०१० ते सन २०१५ या कालावधीकरिता निश्चित करण्यात आले होते. केंद्र शासनाने नैसर्गिक आपत्तीमध्ये चक्रीवादळ, भूकंप, आग, पूर, त्सुनामी, गारपीट, दरड कोसळणे, बर्फखंड कोसळणे (हिमवर्षाव), टोळधाड, दुष्काळ, ढगफुटी व कडाक्याची थंडी, कीड हल्ला या आपत्तींचा समावेश केला आहे. सदर मदतीचे दर, राज्य शासनामार्फत अवेळी पाऊस, अतिवृष्टी (शेतीपिकांच्या नुकसानीसह सर्व नुकसान), आकस्मिक आग, समुद्राचे उधाण, वीज कोसळणे या आपत्तींकरिताही लागू करण्यात आले आहेत. या मदतीचे दर व निकष संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये सन २०१५ ते २०२० या कालावधीसाठी सुधारित करण्यात आले आहेत. नैसर्गिक आपत्तीच्या घटनांमुळे बाधित होणाऱ्या आपद्ग्रस्तांना तातडीने मदत देणे शक्य व्हावे यासाठी अशा प्रस्तावांवर निर्णय घेण्याकरिता कायमस्वरूपी मंत्रीमंडळ उपसमिती गठीत करण्याचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळास सादर करण्यात आला होता. या प्रस्तावासंदर्भात दिनांक २९.५.२०१८ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार कायमस्वरूपी मंत्रीमंडळ उपसमिती संदर्भाधीन क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आली आहे. राज्यात सन २०१८ च्या खरीप हंगामात दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता २०१६ मधील कार्यपद्धतीनुसार खरीप २०१८ हंगामातील दुष्काळाचे मुल्यांकन करून राज्यातील १५१ तालुक्यांमध्ये शासन निर्णय दिनांक ३१.१०.२०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित करण्यात आला आहे. तदनंतर या १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यांमधील महसूल मंडळनिहाय पर्जन्याचे विश्लेषणानुसार, जून ते सप्टेंबर या कालावधीत सरासरी पर्जन्याच्या ७५% पेक्षा कमी पर्जन्यमान आणि ७५० मिमि पेक्षा कमी पर्जन्य झालेल्या राज्यातील २६८ महसुली मंडळामध्ये शासन निर्णय, दिनांक ६.११.२०१८ अन्वये दुष्काळ घोषित करण्यात आला आहे. संदर्भाधीन क्र.

१ येथील शासन निर्णयान्वये सन २०१४ मध्ये कमी पर्जन्यमानामुळे उद्धवलेल्या टंचाईवर उपाययोजना सुचविण्यासाठी व संनियंत्रण ठेवण्यासाठी मंत्रिमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात आली होती. त्याचप्रमाणे राज्यात सन २०१८ मध्ये पर्जन्याचे प्रमाण काही भागात कमी झाल्याने टंचाई परिस्थिती निर्माण झाली असून टंचाई परिस्थितीवर उपाययोजना सुचविण्यासाठी/संनियंत्रण ठेवण्यासाठी/निर्णय घेण्यासाठी संदर्भाधीन क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित आपदग्रस्तांना तातडीने मदत देण्याबाबत निर्णय घेण्यासाठी गठीत करण्यात आलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीस अधिकार देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

१. राज्यात सन २०१८ मध्ये पर्जन्याचे प्रमाण काही भागात कमी झाल्याने दुष्काळी परिस्थिती निर्माण झाली असून दुष्काळी परिस्थितीवर मात करण्यासाठी सन २०१८ च्या दुष्काळी कालावधीसह भविष्यात दुष्काळ उद्धवल्यास, त्या दुष्काळी कालावधीकरिता तातडीने उपाययोजना सुचविण्यासाठी / संनियंत्रण ठेवण्यासाठी / निर्णय घेण्यासाठी पूर्ण अधिकार या विभागाच्या दिनांक १३ जून, २०१८ च्या संदर्भाधीन क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीस देण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. हे आदेश दिनांक २९/११/२०१८ पासून अंमलात येतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२०५१२१०००४८१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. मा. नांदेकर)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव मंत्रालय, मुंबई ३२.
- २) मा. मंत्री, वित्त व नियोजन, मंत्रालय, मुंबई ३२.
- ३) मा. मंत्री, वित्त व नियोजन, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा. मंत्री, सहकार, मंत्रालय, मुंबई,
- ५) मा. मंत्री, ग्रामविकास, मंत्रालय, मुंबई,

- ६) मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा/विधान परिषद), विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
- ७) महाराष्ट्र विधानमंडळाचे सर्व सन्माननीय विधान सभा/विधान परिषद सदस्य,
- ८) अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई,
- ९) अपर मुख्य सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) अपर मुख्य सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता), मंत्रालय, मुंबई,
- ११) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई,
- १२) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १३) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १४) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
- १५) महालेखापाल (लेखा परिक्षा) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
- १६) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई,
- १७) मा.मंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १८) मा.मंत्री (वित्त व नियोजन), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १९) मा.मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २०) मा.मंत्री (ग्रामविकास), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- २१) वित्तिय सल्लागार व सहसचिव, मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) कार्यासन अधिकारी (म-११/म-३), मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३) वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-९/अर्थ-६), मंत्रालय, मुंबई
- २४) निवड नस्ती (कार्यासन/ म-७)